

Leo Trotskij

Brev till Jean Rous

16 augusti 1936¹

Kära kamrater.

Jag fick ditt oväntade telegram. Tyvärr skulle det just nu kunna tolkas som bevis för min ”direkta inblandning i spanska angelägenheter” eftersom frågan om jag skulle kunna få ett visum till Barcelona ännu inte – så vitt jag vet – är avgjord. Självklart skulle jag gärna göra det. Är detta möjligt?

Du känner till min aktuella situation: det fascistiska angreppet å den ena sidan och det skändliga TASS-uttalandet å den andra.² Jag inte vet vilken hållning som regeringen kommer att inta. Den har inte det minsta begrepp om Stalin-Jagoda-klickens kriminella nidingsdåd.³

Natalja och jag skulle vara helt redo att omedelbart bege oss till Barcelona. För att lyckas måste ärendet behandlas med största möjliga diskretion.

Ni förstår nog att jag inte kan ge er några råd härifrån. Väpnad kamp pågår just nu, situationen ändras från dag till dag och jag får ingen som helst information. Folk talar om Mauríns försvinnande.⁴ Vad innebär det? Jag hoppas att han inte har blivit dödad. Vad gäller Nin, Andrade och de andra så vore det kriminellt att nu i denna stora strid låta oss styras av minnen från den föregående perioden. Även efter de erfarenheter vi har haft, om det finns programmatiska och metodologiska skiljaktigheter, får dessa inte på något sätt hindra ett *ärligt och varaktigt närmande*. De fortsatta erfarenheterna kommer att stå för resten. När det gäller mig personligen, skulle jag vara helt beredd att medarbeta i *La Batalla*, om så bara som en enkel observatör på avstånd.

Den fråga som mest upptar mina tankar är relationerna mellan POUM och syndikalisterna. Det tycks mig att det skulle vara ytterst farligt att låta sig styras *uteslutande* eller ens *främst* av dogmatiska överväganden. Det är nödvändigt att till varje pris förbättra relationerna med syndikalisterna, trots alla deras fördomar. Den gemensamma fienden måste besegras. De bästa syndikalisternas förtroende måste vinnas under kampen. Dessa överväganden kan förvisso förefalla dig vara triviala och jag ber om ursäkt i förväg. Jag är inte tillräckligt insatt i situationen för att ge konkreta råd. Jag skulle bara vilja påpeka att före oktober gjorde vi *allt* för att samarbeta även med de renlärigaste anarkister.

---

¹ Detta brev, som avsändes den 16 augusti, kom aldrig fram till adressaten (som var M. Fosco, Hotel Falcón i Barcelona). Brevet snappades i stället upp av den italienska säkerhetstjänsten. Det upptäcktes många år senare av den italienske historikern Paolo Spriano i ett italienskt polisarkiv.

Lägg märke till att detta brev var ett av de sista kommentarer om Spanien som Trotskij gjorde innan han definitivt tystades av den norska regeringen som 26 augusti satte honom under sträng polisbevakning utan möjligheter att kommunicera med omvärlden.

² Trotskij syftar här dels på det inbrott som 4 augusti hade utförts hos honom av Quislings nazister, dels på ett TASS-uttalande som samma dag tillkännagav öppnandet av den första Moskvaprocessen (mot Zinovjev, Kamenev m fl).

³ Jagoda var vid denna tidpunkt chef för NKVD (f d GPU) – året därpå skulle han själv ställas inför rätta (i den andra Moskvaprocessen) och avrättas. Hänsyftningen på norska regeringen föränleddes av att den norska utrikesministern M. Koht just hade varit på besök i Moskva och där blivit mycket väl mottagen – Trotskijs kommenterade detta utförligt i ”försvarstalet” inför distriktsdomstolen i Drammen (11 december), se [Bakom lyckta dörrar](#).

⁴ När Francos uppror startade befann sig POUM-ledaren Joaquín Maurín i Galicien på en mötesturné. Han försökte hålla sig gömd och sedan ta sig till den republikanska sidan, men tillfångatogs. Lyckligtvis blev hans verkliga identitet känd förrän senare – något som med största sannolikhet räddade hans liv.

Kerenskij-regeringen försökte ofta spela ut bolsjevikerna mot anarkisterna. Lenin motsatte sig beslutsamt detta. I denna situation, sade han, var en anarkistisk kämpe mer värd än hundra tvekande mensjeviker. Under det inbördeskrig som fascisterna tvingat på er, ligger den största faran i bristande beslutsamhet, tendenser till vacklan, eller med ett enda ord – *mensjevism*.

Återigen är allt detta mycket vagt. Jag är villig att göra allt för att mina förslag ska bli så exakta som möjligt. Men för att göra detta, måste avståndet mellan oss övervinnas.... För min del kan jag lova min ärligaste vilja att nå samförstånd med kamraterna i kampen, trots alla eventuella meningsskiljaktigheter. Det skulle vara en skamlig småaktighet att vända sig åt det förflutna, när nuet och framtiden öppnar vägen för gemensam kamp.

Med hjälp av en ordbok kommer jag att försöka följa med i *La Batalla*. Men jag kommer inte hem förrän om fyra eller fem dagar.

Mina varmaste hälsningar till alla våra vänner, även – och framför allt – de som anser sig ha anledning att vara missnöjda med mig.

[Följande anmärkning medföljde brevet.]

Min kära Rous!

Du kan visa det bifogade brevet – om du anser det lämpligt – för Nin och de andra. Det jag säger i brevet är ingalunda en diplomatisk manöver. Återigen bör flexibilitet kombineras med fasthet. Jag känner mig bunden till händer och fötter. Hälsningar från Natalja och mig.

Er tillgivne, L. T.

Översättning: *Martin Fahlgren*

Till innehållsförteckningen för artikelsamlingen [Trotskij om Spanien](#)